

กองทัพภาคที่ 3 กับการแก้ไขปัญหามอกควันไฟป่า
ในพื้นที่ภาคเหนือ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก สุรศักดิ์ สุขแสง
รองผู้บังคับการกรมทหารราบที่ 7

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2565

เอกสารวิจัยเรื่อง กองทัพอากาศที่ 3 กับการแก้ไขปัญหามอกควันไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ
โดย พันเอก สุรศักดิ์ สุขแสง
อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอก ปริญญา ฉายะพงษ์

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2565 และเห็นชอบให้เป็น
เอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ **ดีมาก**

พลตรี

ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก

(วิชาติ เอี่ยมไพจิตร)

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

พันเอก

ประธานกรรมการ

(ชนะชัย พลเตชา)

พันเอก

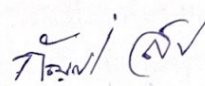
ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา

(วรจรรกดี เตปิน)

พันเอก

กรรมการ

(ปริญญา ฉายะพงษ์)

พันเอกหญิง

กรรมการ

(กัญญานันท์ แสงภัทรเนตร)

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย	พันเอก สุรศักดิ์ สุขแสง
เรื่อง	กองทัพอากาศที่ 3 กับการแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ
วันที่	กันยายน 2565 จำนวนคำ : 10,952 จำนวนหน้า : 30
คำสำคัญ	การแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่า
ชั้นความลับ	ไม่มีชั้นความลับ

เอกสารวิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และอุปสรรคในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่ที่เกิดหมอกควันและไฟป่า และใช้เป็นฐานข้อมูลในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลความต้องการของกองทัพอากาศที่ 3 กับการแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ

ผลการวิจัยสรุปว่า ข้อมูลความต้องการของกองทัพอากาศที่ 3 กับการแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ กองทัพอากาศที่ 3 กับการแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหามอกควันไฟป่า เพราะการนำแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มาเป็นทางเลือกในการแก้ไขปัญหามอกควันไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ รวมทั้งจากการศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ แนวคิดทฤษฎีที่กล่าวมาแล้ว จะสามารถจัดทำร่างแนวทางในการแก้ไขปัญหามอกควันไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือได้ เพราะผลกระทบจากไฟป่ามีผลต่อเศรษฐกิจ สังคม และการท่องเที่ยว โดยไฟป่าและหมอกควันไฟป่าทำให้ทัศนวิสัยไม่ดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยที่มีลักษณะภูมิประเทศเป็นหุบเขาประสบกับปัญหามอกควันอย่างรุนแรงในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายนของทุกปี ทำให้ทัศนวิสัยต่ำสร้างความเสียหายต่อการเดินทางและการท่องเที่ยว ทำให้ต้องสูญเสียรายได้อย่างมหาศาล สาเหตุของปัญหาวิกฤติหมอกควันโดยเฉพาะจังหวัดภาคเหนือตอนบน นอกจากจะมีสาเหตุมาจากไฟป่าแล้ว อีกสาเหตุหนึ่งซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญ คือ การเผาพื้นที่เพื่อทำการเกษตร การเผาในที่โล่ง การเผาวัชพืชและเศษวัสดุการเกษตรเพื่อเตรียมพื้นที่เพาะปลูกทั้งนอกและในพื้นที่ป่า สาเหตุของปัญหาวิกฤติหมอกควัน ในช่วงหน้าแล้งของทุกปี ระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนเมษายน พื้นที่ภาคเหนือมักประสบกับปัญหามอกควัน ซึ่งมีสาเหตุหลักเกิดจากการเผาในพื้นที่เกษตร การเผาวัชพืชริมทาง ไฟป่า และการเผาในชุมชน ก่อให้เกิดหมอกควัน ฝุ่นละออง ฝ้า เขม่าควัน ระบายออกสู่บรรยากาศ การนำแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมาใช้เป็นแนวทางการป้องกันได้ รวมทั้งดำเนินการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารใน

ภาวะฉุกเฉิน โดยกระจายข่าวสารที่คาดว่าจะเกิดหรือเกิดภัยพิบัติให้ส่วนราชการและประชาชน
ได้รับรู้และเข้าใจสถานการณ์โดยผ่านช่องทางการสื่อสารที่กำหนดไว้ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หอ
กระจายข่าว ฯลฯ หรือวิธีการอื่น เพื่อให้ประชาชนรับทราบสถานการณ์ที่ถูกต้อง ให้ระมัดระวัง
อันตรายและลดความตื่นตระหนก

ABSTRACT

AUTHOR : Colonel Surasak Suksang
TITLE : Approaches to effective knowledge management for the personnel of 37th Army Region.
DATE : September, 2022 **WORD COUNT** : 10,952 **PAGES** : 30
KEY TERMS : Effective knowledge management
CLASSIFICATION : Unclassified

This research paper The objective is to study the problem condition. and obstacles to prevent and solve the problem of smog and forest fires in the northern region To analyze the area of smog and forest fires and used as a database for preventing and solving the problem of smog and forest fires in the northern region To get information about the needs of the 3rd Army Region and to solve the problem of forest fire smog in the northern region.

The results of the research concluded that Information on the needs of the 3rd Army Region and the problem of forest fire haze in the northern region The researcher has applied the theory of disaster prevention and mitigation as a solution to the forest fire haze problem. Because of the introduction of theories about disaster prevention and mitigation as an alternative to solving the problem of forest fire smog in the northern region Including from the study of information from various documents, concepts and theories mentioned above. Will be able to draft a solution to the problem of forest fire smog in the northern area because the impact of forest fires affects the economy, society and tourism. Wildfires and smog can lead to poor visibility, especially in the upper northern region of Thailand with mountainous terrain, experiencing severe smog from February to April every year. Low visibility Damage to travel and tourism causing huge loss of income the cause of the haze pollution crisis, especially in the upper Northern provinces. In addition to being caused by forest fires another cause, which is the main reason, is the burning of land for agriculture. Open fire Burning weeds and agricultural scraps to prepare plantations both outside and in forested areas the cause of the smog crisis during the dry season of every year Between January and April Northern areas are often facing haze problems. This is

mainly caused by burning in agricultural areas. Roadside weed burning, forest fires and community burning causing smog, dust, ash, soot, venting into the atmosphere the theory of disaster prevention and mitigation can be applied as a preventive approach. as well as to publicize information in emergencies By distributing news about the expected occurrence or disaster to government agencies and the public to know and understand the situation through designated communication channels such as television, radio, news towers, etc., or other means. In order to make people aware of the correct situation be careful of danger and reduce panic.

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือจากประธานกรรมการที่
ปรึกษาคอยให้คำแนะนำ คำปรึกษา ให้กำลังใจ ตรวจสอบแก้ไขให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้
ด้วยดี ขอกราบขอบพระคุณสำหรับความช่วยเหลือของอาจารย์ที่สละเวลาอันมีค่า จงงานวิจัย
เสร็จสมบูรณ์

นอกจากนี้ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ตลอดจนความคิดเห็น ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็น
อย่างยิ่งสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่เสียสละ และทุ่มเทเวลาใน
การนัดหมายให้การสัมภาษณ์บรรลุผลได้ด้วยดี

ประโยชน์อันเกิดจากงานวิจัยเล่มนี้ ขอมอบแต่อาจารย์ที่ปรึกษา ครอบครัว และ
เพื่อน ๆ ผู้ที่ให้การสนับสนุนทุกท่าน ทั้งด้านการทำงาน และกำลังใจจนสามารถสำเร็จ
การศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มา และความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	3
วิธีการศึกษา.....	3
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	4
บทที่ 2 บทวิเคราะห์	5
ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี.....	5
ปัญหา และอุปสรรคในการป้องกันและแก้ไขปัญหามอกควันและไฟป่า ในพื้นที่ภาคเหนือ.....	11
ข้อมูลพื้นที่การเกิดหมอกควันและไฟป่า และใช้เป็นฐานข้อมูลในการ ดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหามอกควันและไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ...14	
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12.....	18
ข้อมูลความต้องการของกองทัพภาคที่ 3 กับการแก้ไขปัญหามอกควัน ไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ.....	20
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	23
บทที่ 3 บทอภิปรายผล	24
บทที่ 4 บทสรุป	29
ข้อเสนอแนะ.....	30
เอกสารอ้างอิง	
ประวัติย่อผู้วิจัย	

บทที่ 1

บทนำ

ที่มา และความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์ไฟป่าและหมอกควันที่เกิดขึ้นกับประเทศไทยในแต่ละปี สืบเนื่องมาจากในช่วงหน้าแล้ง (ตั้งแต่ มกราคม-เมษายนของทุกปี) มักพบการเพิ่มขึ้นของฝุ่นละออง โดยเฉพาะในพื้นที่ 17 จังหวัดภาคเหนือของประเทศไทย สาเหตุเนื่องจากสภาพอากาศส่วนใหญ่จะเป็นช่วงที่หนาวเย็น และแห้งแล้งต่อเนื่องกันประกอบกับ ในช่วงเวลาดังกล่าว เกษตรกรจะทำการเผาเศษวัสดุเพื่อเตรียมพื้นที่สำหรับการเกษตรในช่วงฤดูฝน ส่งผลให้หลายพื้นที่เกิดภาวะไฟป่าหมอกควันและฝุ่นละออง ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเสียหายชีวิต ทรัพย์สิน สุขภาพ ความเป็นอยู่ของประชาชน ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจการท่องเที่ยวของประเทศไทย

รัฐบาลจึงกำหนดให้ปัญหาไฟป่าหมอกควันและฝุ่นละอองเป็นวาระแห่งชาติ ซึ่งมีความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหา ด้วยการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาคเอกชน เพื่อป้องกันและบรรเทาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับสุขภาพอนามัยของประชาชน เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยออกคำสั่งคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ที่ 3/2564 เรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควันและฝุ่นละออง ลง 30 กรกฎาคม 2564 โดยมี ผู้บัญชาการทหารบก เป็น อนุกรรมการ

ปัญหาหมอกควันและไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือที่ผ่านมาก่อเกิดจากหลายสาเหตุด้วยกัน การตรวจสอบและปรับปรุงข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยจากไฟป่าและหมอกควัน รวมทั้งข้อมูลพื้นที่ปลอดภัยเพื่อรองรับการอพยพยังไม่เป็นข้อมูลปัจจุบัน กำลังเจ้าหน้าที่ อาสาสมัคร เครื่องจักร เครื่องมือ และอุปกรณ์การกู้ชีพกู้ภัย ยังไม่พร้อมที่จะเรียกใช้งานได้ทันทีเมื่อเกิดภาวะฉุกเฉิน

การพัฒนาระบบเครือข่ายฐานข้อมูลสารสนเทศด้านไฟป่าและหมอกควัน รวมทั้งการเผาในที่โล่ง ยังขาดความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบ รวมทั้งยังขาดการเสริมสร้างความรู้ และความตระหนักแก่ประชาชน นักเรียน นักศึกษา เยาวชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการป้องกันและการปฏิบัติอย่างถูกต้องและปลอดภัยจากไฟป่าและหมอกควัน รวมทั้งการเผาในที่โล่ง

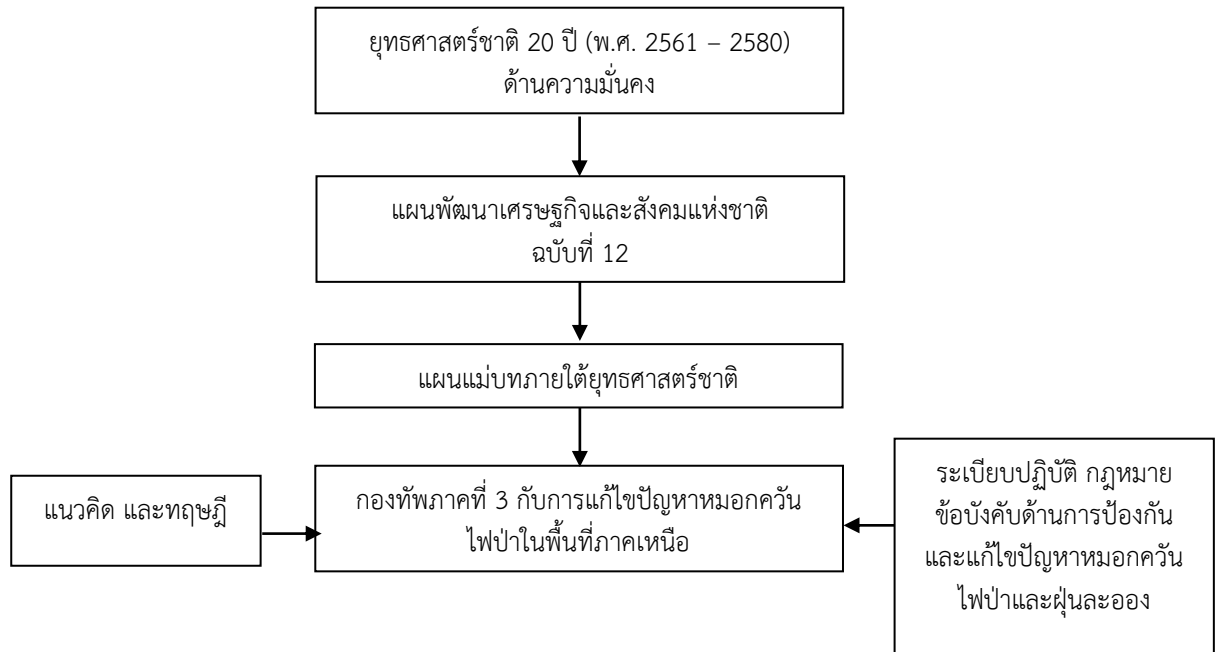
พล.อ. ณรงค์พันธ์ จิตต์แก้วแท้ ผู้บัญชาการทหารบก ได้มอบหมายให้ พล.ท. อภิเชษฐ์ ซื่อสัตย์ แม่ทัพภาคที่ 3 และ พล.ต. ถนัดพล โกศัยเสวี รองแม่ทัพภาคที่ 3 จัดตั้ง ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองทัพอากาศที่ 3 (กองบัญชาการควบคุมสถานการณ์ไฟฟ้าและหมอกควันภาคเหนือ กองทัพอากาศที่ 3 ส่วนหน้า) ณ สโมสรยอดทัพบันเทิง กองพลทหารราบที่ 7 อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ห่วงการปฏิบัติ ตั้งแต่ 1 ธ.ค. 64 ถึง 30 เม.ย. 65 มีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกและบูรณาการ การป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟฟ้า หมอกควันและฝุ่นละออง และดับไฟฟ้า รวมถึงการเฝ้าระวังติดตามสถานการณ์ และสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และป้องกันให้ประชาชนได้รับผลกระทบน้อยที่สุด

ดังนั้น การวิจัยเกี่ยวกับกองทัพอากาศที่ 3 กกับการแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟฟ้าในพื้นที่ภาคเหนือ จึงต้องมีแนวทางพัฒนาฐานข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการวางแผนการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟฟ้าในพื้นที่ภาคเหนือ ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม และเกิดความยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และอุปสรรคในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟฟ้าในพื้นที่ภาคเหนือ ว่ามีอะไรบ้าง
2. เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่การเกิดหมอกควันและไฟฟ้า และใช้เป็นฐานข้อมูลในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟฟ้าในพื้นที่ภาคเหนือว่าเป็นอย่างไร
3. เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลความต้องการของกองทัพอากาศที่ 3 กกับการแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟฟ้าในพื้นที่ภาคเหนือ

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัยใช้แบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ตามที่ วิทยาลัยการทัพบก กำหนด เป็นแนวทางในการศึกษา
2. ขอบเขตการวิจัย ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ได้จากการ ค้นคว้าเอกสารโดยการทบทวน หนังสือ วารสาร ภาคนิพนธ์ งานวิจัย รวมทั้งระเบียบ คำสั่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทางอินเทอร์เน็ต ขอบเขตด้านพื้นที่ และประชากร ดำเนินการศึกษาจากฝ่ายปกครองท้องถิ่นในพื้นที่ ขอบเขตด้านระยะเวลา ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในห้วง ธ.ค. 64 – พ.ค. 65
3. แหล่งข้อมูลเอกสาร สืบค้นข้อมูลจากเอกสาร รายงาน กฎ ระเบียบ คำสั่ง ของทาง ราชการจากหน่วยงานราชการ และแหล่งความรู้จากตำราทั้งของไทย และต่างประเทศ รวมทั้งแหล่งข้อมูลเสริมจากอินเทอร์เน็ต โดยพิจารณาเลือกใช้ข้อมูลจากเว็บไซต์ที่ เชื่อถือได้
4. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้กรอบการคิดเชิงยุทธศาสตร์เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล สังเคราะห์ พัฒนา ข้อเสนอแนะ และนำแนวทางดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ได้ต่อไป

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้ทราบถึงสภาพปัญหา และอุปสรรคในการป้องกันและแก้ไขปัญหามอกควันและไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ ว่ามีอะไรบ้าง
2. ได้ทราบถึงข้อมูลพื้นที่การเกิดหมอกควันและไฟป่า และใช้เป็นฐานข้อมูลในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหามอกควันและไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือว่าเป็นอย่างไร
3. ได้ทราบถึง บทบาท และแนวทางการร่วมมือของ กองทัพภาคที่ 3 และประชาชนในการแก้ปัญหามอกควันไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ
4. ให้ทราบถึงข้อมูลความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหามอกควันและไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ
5. กองทัพบก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะนำข้อมูล ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหามอกควันไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ เพื่อนำไปพัฒนา และบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

บทที่ 2

บทวิเคราะห์

การวิจัยเรื่อง กองทัพภาคที่ 3 กับการแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ มีวัตถุประสงค์การวิจัย 1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และอุปสรรคในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ ว่ามีอะไรบ้าง 2. เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่การเกิดหมอกควันและไฟป่า และใช้เป็นฐานข้อมูลในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือว่าเป็นอย่างไร 3. เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลความต้องการของกองทัพภาคที่ 3 กับการแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้กรอบการคิดเชิงยุทธศาสตร์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย และนำข้อมูลที่วิเคราะห์มาสังเคราะห์เพื่ออภิปรายผลต่อไป

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ⁵

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 65 กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว โดยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2560 โดยกำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อรับผิดชอบในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ กำหนดวิธีการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ ในการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล รวมทั้งกำหนดมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนทุกภาคส่วนดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

เพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านต่าง ๆ รวม 6 คณะ อันประกอบด้วยคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและ คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐเพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดตลอดจนได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวางเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว

ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคงประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคงปลอดภัย เอกราชอธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือเทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคาม และภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลก บนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่น ๆ ให้สามารถขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด

ดังนั้น ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ภายในช่วงเวลาดังกล่าว เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน

การพัฒนาประเทศไทยนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 เป็นต้นมา ได้ส่งผลให้ประเทศมีการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งในด้านเศรษฐกิจที่ประเทศไทยได้รับ

การยกระดับเป็นประเทศในกลุ่มบนของกลุ่มประเทศระดับรายได้ปานกลาง ในด้านสังคมที่มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนส่งผลให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากการเป็นประเทศยากจน และในด้านสิ่งแวดล้อมที่ประเทศไทยมีข้อได้เปรียบในความหลากหลายเชิงนิเวศ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังมีความท้าทายต่อการพัฒนาที่สำคัญ อาทิ อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในปี 2560 ที่ร้อยละ 3.9 ถือว่าอยู่ในระดับต่ำกว่าศักยภาพ เมื่อเทียบกับร้อยละ 6.0 ต่อปี ในช่วงเวลาเกือบ 6 ทศวรรษที่ผ่านมา โดยมีสาเหตุหลักจากการชะลอตัวของการลงทุนภายในประเทศและสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่ยังไม่ฟื้นตัวได้เต็มที่ โครงสร้างเศรษฐกิจไทยที่ยังไม่สามารถขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ภาคบริการและภาคเกษตรมีผลิตภาพการผลิตในระดับต่ำขาดการนำเทคโนโลยีเข้ามาเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต ประกอบกับแรงงานไทยยังมีปัญหาเรื่องคุณภาพและสมรรถนะที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการในการขับเคลื่อนการพัฒนาของประเทศ

นอกจากนั้น ศักยภาพและคุณภาพของประชากรไทยทุกช่วงวัยยังคงเป็นปัจจัยท้าทายสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ แม้ว่าการเข้าถึงระบบบริการสาธารณะ การศึกษา บริการสาธารณสุข โครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ และการคุ้มครองทางสังคมอื่น ๆ ของคนไทยมีความครอบคลุมเพิ่มมากขึ้น แต่ยังคงมีปัญหาระหว่างพื้นที่ ซึ่งเป็นหนึ่งในสาเหตุหลักที่ทำให้ประเทศไทยยังคงมีปัญหาค่าความเหลื่อมล้ำในหลายมิติ ขณะที่ปัญหาด้านความยากจนยังคงเป็นประเด็นท้าทายในการยกระดับการพัฒนาประเทศให้ประชาชนมีรายได้สูงขึ้นและแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำอย่างยั่งยืน ขณะเดียวกันการวางกลยุทธ์ระยะยาวในการฟื้นฟู การใช้ และการรักษาทรัพยากรอย่างบูรณาการเพื่อการพัฒนาประเทศที่ผ่านมายังขาดความชัดเจน ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศยังมีปัญหาการใช้อย่างสิ้นเปลืองและเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว

ทั้งนี้ ปัญหาดังกล่าวข้างต้นมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐ การพัฒนาประเทศขาดความต่อเนื่องและความยืดหยุ่นในการตอบสนองต่อความต้องการและปัญหาของประชาชนขณะที่ความมั่นคงภายในประเทศยังมีหลายประเด็นที่ต้องเสริมสร้างให้เกิดความเข้มแข็ง ลดความขัดแย้งทางความคิดและอุดมการณ์ที่มีรากฐานมาจากความเหลื่อมล้ำ ความไม่เสมอภาค การขาดความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม และ

ปัญหาการขาดเสถียรภาพทางการเมือง ตลอดจนส่งเสริมคนในชาติให้ยึดมั่นสถาบันหลักเป็น ศูนย์รวมจิตใจให้เกิดความรักความสามัคคี

ในขณะเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีสัดส่วนประชากรวัย แรงงานและวัยเด็กที่ลดลงและประชากรสูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จะเป็นปัจจัยเสี่ยง สำคัญที่จะทำให้การพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ มีความท้าทายมากขึ้น ทั้งในส่วนของ เสถียรภาพทางการเงินการคลังของประเทศในการจัดสวัสดิการเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้น การลงทุนและการออม การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ความมั่นคงทางสังคม การ บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ซึ่งจะเป็นประเด็นท้าทายต่อการขับเคลื่อน ประเทศไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว

ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศคาดว่าจะมีความรุนแรงมากขึ้น ทั้งในเชิงความผันผวน ความถี่ และขอบเขตที่กว้างขวางมากขึ้น ซึ่งจะสร้างความเสียหายต่อ ชีวิตและทรัพย์สิน ระบบโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ตลอดจนระบบผลิตทางการเกษตรที่ สัมพันธ์ต่อเนื่องกับความมั่นคงด้านอาหารและน้ำ ขณะที่ระบบนิเวศต่าง ๆ มีแนวโน้มเสื่อม โทรมลง และมีความเป็นไปได้ค่อนข้างสูงในการสูญเสียความสามารถในการรองรับความ ต้องการของมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ภัยคุกคามจากความรุนแรงของผลกระทบอัน เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกและความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศต่าง ๆ ดังกล่าวที่ แต่ละประเทศจะต้องเผชิญจะมีความแตกต่างกัน ทำให้การเป็นสังคมสีเขียว การรักษาและ บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการจะได้รับความสำคัญและ ความสนใจจากนานาประเทศรวมทั้งประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น พลังงานทดแทนและพลังงาน ทางเลือก รวมถึงการสร้างสมดุลความมั่นคงด้านพลังงานและอาหารมีแนวโน้มที่จะมี ความสำคัญเพิ่มมากขึ้น กฎระเบียบและข้อตกลงด้านสิ่งแวดล้อมจะมีความเข้มข้นและ เข้มงวดขึ้น โดยกรอบการพัฒนาตามข้อตกลงระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่สำคัญ เช่น เป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน และบันทึกความตกลงปารีส จะได้รับการนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังมาก ยิ่งขึ้น

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12⁶

การพัฒนาประเทศตามแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ผ่านมา ส่งผลให้ประเทศไทยมีระดับการพัฒนาที่สูงขึ้นตามลำดับ ได้แก่ เศรษฐกิจไทยมีขนาดใหญ่ขึ้น มีฐานการผลิตและบริการที่มีความเข้มแข็ง และโดดเด่นในหลายสาขา และความร่วมมือกับมิตรประเทศ ทั้งในรูปทวิภาคี และพหุภาคี รวมถึงความร่วมมือกับประเทศในอนุภูมิภาค และอาเซียนมีความเข้มข้น และชัดเจนขึ้น ขยายโอกาสด้านการค้าและการลงทุนของไทยเพิ่มขึ้น ในขณะที่โครงสร้างพื้นฐานมีการพัฒนาครอบคลุมมากขึ้น และการบริการทางสังคมทุกด้านที่มีความครอบคลุมทั่วถึง ทำให้รายได้ประชาชนสูงขึ้น ปัญหาความยากจนลดลง และคุณภาพชีวิตประชาชนดีขึ้น

อย่างไรก็ตาม โครงสร้างเศรษฐกิจไทยมีความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจและสังคมโลกมากขึ้น จึงทำให้มีความอ่อนไหว และผันผวนตามปัจจัยภายนอก ในขณะที่ความสามารถในการแข่งขันปรับตัวช้า เนื่องจากการยกระดับห่วงโซ่มูลค่าการผลิตเกษตร อุตสาหกรรมและบริการสู่การใช้องค์ความรู้ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมยังดำเนินการได้น้อย ทำให้ฐานการผลิตเกษตร อุตสาหกรรม และบริการมีผลิตภาพการผลิตต่ำ ประกอบกับประเทศไทยยังประสบปัญหาคุณภาพในเกือบทุกด้าน ที่สำคัญ ได้แก่ คุณภาพคน คุณภาพการศึกษา คุณภาพบริการสาธารณะ และบริการสาธารณสุข สังคมไทยยังมีความเหลื่อมล้ำสูง ก่อให้เกิดความแตกแยก

นอกจากนี้ ทรัพยากรธรรมชาติร่อยหรอ และสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว มีภาวะขยะล้นเมือง และการบริหารจัดการน้ำยังไม่เป็นระบบโครงข่ายที่สมบูรณ์ ในขณะที่ความเสี่ยง และผลกระทบที่เกิดจากสภาพภูมิอากาศผันผวนมีความรุนแรงมากขึ้น ทำให้กฎเกณฑ์ และกฎระเบียบของสังคมที่เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความเข้มงวดมากขึ้น ซึ่งส่วนหนึ่งสะท้อนถึงปัญหาการจัดการภาครัฐที่ขาดประสิทธิภาพ เพราะการบริหารจัดการยังขาดเอกภาพ และการปฏิรูปกฎหมายเพื่อพัฒนาประเทศยังล่าช้า

ดังนั้น การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 12 จำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อวางรากฐานของประเทศในระยะยาวให้มุ่งต่อยอดผลสัมฤทธิ์ของแผนที่

สอดคล้องเชื่อมโยงและรองรับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องกัน ไปตลอด 20 ปี ตามกรอบ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580)

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น ความมั่นคง ⁷

จากภาพกรอบแนวคิดใหม่ด้านความมั่นคง ที่เรียกว่า “ความมั่นคงแบบองค์รวม” ซึ่งได้ขยายขอบเขตความมั่นคงของชาติให้ครอบคลุมเกี่ยวข้องกับมิติต่าง ๆ ในทุกองค์กร อย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม การทหาร วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดไปจนถึงประเด็นสำคัญต่าง ๆ อาทิ พลังงาน อาหาร และน้ำ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง จึงได้กำหนดเป้าหมายสำคัญในภาพรวมให้เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข” โดยมุ่งที่จะบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย และมีความสงบเรียบร้อยได้อย่างแท้จริง สามารถแก้ไขปัญหาเดิมและป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาใหม่เกิดขึ้น รวมทั้งพัฒนาศักยภาพของหน่วยงานด้านความมั่นคง บูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วน ทั้งในและต่างประเทศ และพัฒนาปรับปรุงกลไก การบริหารจัดการและขับเคลื่อนงานด้านความมั่นคงของประเทศ ให้เอื้ออำนวยต่อการดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่น ๆ ใน การที่จะขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด

ทั้งนี้ เป้าหมายการดำเนินงานที่สำคัญของยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง ที่ต้องการบรรลุในแต่ละช่วงเวลาจะประกอบด้วย ในช่วงปี พ.ศ. 2561 - 2565 ดำเนินการปรับสภาพแวดล้อม พร้อมแก้ไขปัญหา ให้ลดระดับลงอย่างมีนัยยะสำคัญ สำหรับในช่วงปี พ.ศ. 2566 - 2570 จะดำเนินการให้ปัญหาเกาหมดไป ปัญหาใหม่ไม่เกิด เอื้อต่อการบริหารประเทศมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นฐานนำไปสู่เป้าหมายในช่วงปี พ.ศ. 2571 - 2575 ที่กำหนดไว้ว่า ประเทศชาติพัฒนา ปวงประชาร่วมผลัดกัน จนกระทั่งสามารถบรรลุเป้าหมายสุดท้าย ในห้วงปี พ.ศ. 2576 - 2580 ที่ว่า ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข ในที่สุด

ดังนั้น เป้าหมายในการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง คือ ประชาชนอยู่ดี กินดี และมีความสุข บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติ และทุกระดับ กองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน มีความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง ประเทศไทยมีบทบาทด้านความมั่นคงเป็นที่ชื่นชมและ

ได้รับการยอมรับโดยประชาคมระหว่างประเทศ การบริหารจัดการความมั่นคงมีผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 ⁸

แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 เป็นการนำแนวคิดการพัฒนาระบบการป้องกัน การเตรียมความพร้อม และการสร้างภูมิคุ้มกันโดยพัฒนาภูมิความรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งระดับชุมชน ในการเฝ้าระวังและรับมือกับสาธารณภัย การอยู่ร่วมกับธรรมชาติและการสร้างภูมิต้านทานให้แก่ชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งการนำแนวคิดการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยเพื่อป้องกันภัยตามหลักสากล คือ รู้รับ - ปรับตัว - ฟื้นเร็วทั่ว - อย่างยั่งยืน โดยเสริมสร้างความตระหนักในการลดความเสี่ยงตั้งแต่ก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย และหลังเกิดภัย และกำกับการดำเนินการขับเคลื่อนให้เป็นไปตามกรอบพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 และสอดคล้องกับกรอบการดำเนินงานเช่นใดเพื่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ. 2558 - 2573

ภัยจากไฟป่าและหมอกควัน ไฟป่า คือ ไฟที่เกิดขึ้นแล้วลุกลามไปได้โดยอิสระปราศจากการควบคุม เผาผลาญเชื้อเพลิงธรรมชาติในป่า ปัจจุบันระดับของการเกิดไฟป่าในประเทศไทยมีความรุนแรงมากจนกลายเป็นปัจจัยที่รบกวนความสมดุลของระบบนิเวศอย่างรุนแรง ส่งผลกระทบต่อพืช ดิน น้ำ สัตว์ และสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ รวมทั้งชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ตลอดจนเศรษฐกิจ สังคม และการท่องเที่ยวในทุกพื้นที่ของประเทศไทย นอกจากนี้ ไฟปายังก่อให้เกิดวิกฤตมลพิษหมอกควันจนกลายเป็นปัญหาใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย และการดำรงชีวิตของประชาชนเป็นวงกว้าง

ปัญหา และอุปสรรคในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ

ปัญหาหมอกควันที่เกิดขึ้นในภาคเหนือ มีสาเหตุการเผาในพื้นที่ต่างๆ ได้แก่ การเผาในพื้นที่ป่าเพื่อหาของป่า ล่าสัตว์ เผากำจัดวัชพืชเพื่อทำการเกษตรในพื้นที่ป่า การเผาในพื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่ราบ เพื่อเตรียมพื้นที่เพาะปลูก และเกิดจากการเผาในที่โล่ง เช่น

ริมถนน ทางรถไฟ สองฝั่งคลอง พื้นที่สาธารณะ และการเผาในพื้นที่รกร้างว่างเปล่า รวมทั้งกิจกรรมที่ทำให้เกิดฝุ่นละอองฟุ้งกระจาย เช่น มลพิษจากยานพาหนะ โรงงานอุตสาหกรรม และการก่อสร้าง เป็นต้น ซึ่งมีจำนวนมากในเดือนกุมภาพันธ์ถึงมีนาคมของทุกปี พื้นที่ภาคเหนือตอนบน ประสบปัญหาหมอกควันอย่างรุนแรงในช่วงต้นปี 2550 ตรวจพบแนวโน้มการเพิ่มสูงขึ้นของปริมาณฝุ่นขนาดเล็ก (PM10) ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2550 เป็นต้นมา และพบการเพิ่มสูงขึ้นอย่างชัดเจนตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2550

จากข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียมตรวจพบจุดความร้อนจำนวนมาก ในพื้นที่ประเทศไทย พม่า ลาว เวียดนาม และกัมพูชา และในช่วงเวลาดังกล่าวมวลอากาศเย็นเริ่มปกคลุมพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย สภาพอากาศแห้งและนิ่งฝุ่นละอองสามารถแขวนลอยอยู่ในบรรยากาศ ได้นาน ไม่สามารถแพร่กระจายออกไปได้และไม่ตกลงสู่พื้นก่อให้เกิดสภาพฟ้าหาลัว มีหมอกควันปกคลุม ทิศนวิสัยต่ำกว่า 1 กิโลเมตร ในหลายจังหวัด เนื่องจากสภาพภูมิประเทศที่เป็นภูเขา สูงชันประกอบกับอาชีพของประชาชนในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือมีอาชีพเกษตรกรรมทำให้มีการเผาเศษวัสดุ หรือเผาเพื่อเตรียมพื้นที่ ซึ่งเป็นวิธีการที่สะดวก ประหยัด และง่าย มีผลทำให้ในปี 2552 พบว่า ตั้งแต่เดือนมกราคม - เมษายน จำนวนวันที่มีปริมาณฝุ่นเกินมาตรฐาน (120 ไมโครกรัม/ลูกบาศก์เมตร) ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 ทั้งสิ้นจำนวน 66 วัน ซึ่งจังหวัดเชียงรายมีจำนวนวันที่เกินมาตรฐานสูงสุด รวมจำนวน 27 วัน จังหวัดพะเยา 18 วัน จังหวัดน่าน 16 วัน และจังหวัดแพร่ 5 วัน คาดว่ามีผู้ป่วยที่ได้รับผลกระทบ 109,956 ราย (สาธารณสุขจังหวัดในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือ) ซึ่งปัญหาดังกล่าวในปี 2553 ยังมีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ รวมปริมาณฝุ่นเกินมาตรฐาน ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 จำนวน 99 วัน ซึ่งแนวโน้มปัญหาหมอกควันและไฟป่าที่สูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ระบบนิเวศป่าไม้ ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย รวมถึงส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดลดลงด้วย แต่ในปี 2554 ปริมาณฝุ่นละอองเกินมาตรฐานรวมในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 จำนวน 7 วัน ซึ่งลดลงอาจเนื่องจาก ในปีดังกล่าวมีปัจจัยทางด้านปริมาณน้ำฝนที่มากและตกในช่วงดังกล่าวด้วย แต่ในปี 2555 และ 2556

ปัญหาหมอกควันและไฟป่าในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบนยังคงสูงขึ้นกว่าทุกปีที่ผ่านมา โดยรวมจำนวนวันที่ปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กเกินมาตรฐาน จำนวน 131 วัน

และ 95 วัน ตามลำดับ ในปี 2557 สถานการณ์คุณภาพอากาศใน 9 จังหวัดภาคเหนือ (จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง พะเยา แพร่ น่าน แม่ฮ่องสอน และ ตาก) ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึง 30 เมษายน 2557 พบว่าปริมาณฝุ่นละอองมีค่าสูงเกินเกณฑ์มาตรฐาน 47 วัน (ปี 2556 ในช่วงเวลาเดียวกัน ปริมาณฝุ่นละอองมีค่าเกินเกณฑ์มาตรฐาน 45 วัน) โดยพบปริมาณฝุ่นละอองเฉลี่ย 24 ชั่วโมง สูงสุด เท่ากับ 318 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ที่ตำบลจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในวันที่ 21 มีนาคม 2557 (ปี 2556 ช่วงเวลาเดียวกัน ปริมาณฝุ่นละอองมีค่าสูงสุดเท่ากับ 432 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2556 ที่ตำบลจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน)

อุปสรรคในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่า คือ ทัศนคติของประชาชนต่อนโยบายห้ามเผา ไม่ให้เผา แสดงออกในลักษณะต่อต้านโดยการเผา แอบเผา เผาเปิดพื้นที่เนื่องจากข้อจำกัดของลักษณะสภาพพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมต่อการทำเกษตรกรรม แต่ไม่มีทางเลือก เพื่อหาของป่า เช่น เห็ดถอบ ผักหวาน ขยายพื้นที่ทำไร่ข้าวโพดซึ่งมีแนวโน้มราคาที่ดี และเมื่อมีการกำหนดนโยบายห้ามเผา 100 หรือ 60 วันอันตราย ซึ่งเป็นระยะเวลาทางเกษตรกรรมบางกลุ่มที่จำเป็นต้องมีการเผากำจัดวัชพืช จึงไม่เห็นด้วยและแสดงการต่อต้านนโยบายโดยการเผาในช่วงที่กำหนด โดยไม่มีการควบคุมการเผาทำให้มีการลุกลามในพื้นที่ป่าหรือพื้นที่สาธารณะในขณะที่หน่วยงานที่มีความจำเป็นต้องมีการจัดการเชื้อเพลิง ก็มีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงานในกิจกรรมลดเชื้อเพลิง ซึ่งเผา เลื่อนเวลาเผาป้องกันดับไฟ ดังนั้นจึงต้องมีการวางแผน และกำหนดระยะเวลาาร่วมกันระหว่างหน่วยงานควบคุมไฟป่า และภาคประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการไฟป่า ซึ่งต้องมีการใช้ไฟหรือมีการเผาในบางพื้นที่ การกำจัดวัชพืชในพื้นที่เกษตรกรรมบนพื้นที่สูงชัน การทำแนวกันไฟในพื้นที่เสี่ยง เพื่อเป็นการป้องกันการลุกลามเข้าในพื้นที่ป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์ หรือป่าต้นน้ำลำธาร

อุปสรรคในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่าอีกประการก็คือ การขาดการมีส่วนร่วมจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขาดงบประมาณรองรับ มุ่งให้ความสำคัญเฉพาะผลกระทบท่องเที่ยว และผลกระทบต่อสุขภาพ ซึ่งความเสียหายหรือผลกระทบ ยังเป็นเพียงตัวเลขการประมาณการณ์และมีหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และละเลยคนส่วนใหญ่ในภาคเกษตรที่จำเป็นต้องใช้ไฟในการทำเกษตร แผนงานโครงการส่วนใหญ่จึงมุ่งเน้นการห้ามเผาหรือไม่ให้เผา แต่ยังขาดทางเลือกหรือวิธีการที่ปฏิบัติได้จริง จึงมีความ

ยุ่งยากต่อการทำความเข้าใจถึงสภาพปัญหาให้กับประชาชนบางกลุ่มโดยเฉพาะประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม หรือประชาชนในพื้นที่สูง

กองทัพภาคที่ 3 มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ บูรณาการ การป้องกันแก้ไขปัญหา ไฟป่าหมอกควันและฝุ่นละออง รวมถึงสนับสนุนการดับไฟป่า รวมทั้งการบูรณาการที่เกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบ โดยอาจเป็นการบูรณาการด้านอัตรากำลังเจ้าหน้าที่เครือข่ายอาสาสมัคร อุกรณ์ เครื่องมือ ยานพาหนะ และอากาศยาน ฯลฯ ปฏิบัติการเฝ้าระวังติดตามสถานการณ์ ปัญหาไฟป่าหมอกควันและฝุ่นละออง/รวมทั้งการดับไฟป่า รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อจัดทำรายงานสถานการณ์ไฟป่าหมอกควันและฝุ่นละอองรวมทั้งรายงานผลการดำเนินงานแก้ไขปัญหาระหว่าง สันับสนุนการประชาสัมพันธ์ และการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับ ผลกระทบของไฟป่าหมอกควันและฝุ่นละอองทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน สนับสนุนการปฏิบัติของ กองบัญชาการควบคุมสถานการณ์ไฟป่าหมอกควันและฝุ่นละออง ภาคเหนือ กองทัพภาคที่ 3 ส่วนหน้า เมื่อได้รับการประสาน ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับ มอบหมาย

ดังนั้น ควรกำหนดแผนงานโครงการที่สนับสนุนให้มีความเหมาะสมกับสภาพ ปัญหาของแต่ละพื้นที่ กำหนดพื้นที่เร่งด่วนในการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน จัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือ งบประมาณ ที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อดำเนินกิจกรรมร่วมกันในรูปของคณะกรรมการในแต่ละหมู่บ้าน กำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด และการประเมินผลร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน

ข้อมูลพื้นที่การเกิดหมอกควันและไฟป่า และใช้เป็นฐานข้อมูลในการดำเนินงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหามอกควันและไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ

ปัจจุบันการเกิดไฟป่าในประเทศไทยมีความรุนแรงมาก จนกลายเป็นปัจจัยที่ รบกวนสมดุลของระบบนิเวศอย่างรุนแรงส่งผลกระทบต่อสังคมพืช ดิน น้ำ สัตว์ และสิ่งมีชีวิต ต่าง ๆ ตลอดจนชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน รวมไปถึงเศรษฐกิจสังคม และการท่องเที่ยว ในทุกพื้นที่ของประเทศไทย นอกจากนี้ ไฟปายังก่อให้เกิดวิกฤติมลพิษหมอกควันจนกลายเป็น

ปัญหาใหญ่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยและชีวิตของประชาชนเป็นวงกว้าง ซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศน์ต่างๆ มากมาย เช่น ผลกระทบต่อสังคมพืช ผลกระทบต่อดินป่าไม้ ผลกระทบต่อน้ำ โดยพื้นที่ที่เกิดไฟป่าขึ้นเป็นประจำ ทำให้ความสามารถในการดูดซับน้ำลดลง เมื่อฝนตกลงมาทำให้เกิดการไหลบ่าของน้ำอย่างรวดเร็ว เกิดเป็นน้ำท่วมหรือน้ำป่าอย่างฉับพลัน ส่วนในฤดูแล้งจะเกิดภาวะภัยแล้งอันเนื่องมาจากปริมาณ น้ำในแหล่งน้ำและน้ำใต้ดินลดลงผลกระทบต่อสัตว์ป่าและสิ่งมีชีวิตเล็กๆ ในป่า โดยไฟป่าที่มีความรุนแรงจะเป็นปัจจัยที่ฆ่าสัตว์ป่าและสิ่งมีชีวิตเล็ก ๆ ในป่าได้ทุกชนิด รวมทั้ง ทำลายแหล่งน้ำ แหล่งอาหาร และแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า ทำให้ประชากรและความหลากหลายของสัตว์ป่าและสิ่งมีชีวิตเล็กๆ ในป่าลดลง ผลกระทบต่อทรัพย์สิน สุขภาพ และชีวิตของมนุษย์ โดยไฟป่าจะเผาผลาญทรัพย์สิน นอกจากนี้ หมอกควันไฟปายังก่อให้เกิดฝุ่นละอองขนาดเล็ก ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจ ก่อให้เกิดปัญหาต่อสุขภาพอนามัย และชีวิตของมนุษย์โดยตรง⁹

ทั้งนี้ จากการตรวจสอบคุณภาพอากาศโดยสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศของกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า ในพื้นที่ภาคเหนือปี 2556 ปริมาณฝุ่นละอองมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนเมษายน โดยมีค่าอยู่ในระดับเกินเกณฑ์มาตรฐานค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมง ที่กำหนดไว้ไม่เกิน 120 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร จำนวน 46 วัน ซึ่งเป็นระดับที่มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย โดยในช่วงวันที่ 21 มกราคม - 30 เมษายน 2556 พบจำนวนผู้ป่วยด้วยโรคในกลุ่มโรคระบบทางเดินหายใจ โรคตาอักเสบ และผิวหนังอักเสบ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน พะเยา แพร่ น่านลำปาง และลำพูน จำนวน 3 แสนคน จากประชากรประมาณ 2.9 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 10

ส่วนผลกระทบจากไฟป่าต่อเศรษฐกิจ สังคม และการท่องเที่ยว โดยไฟป่าและหมอกควันไฟป่าทำให้ทัศนวิสัยไม่ดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยที่มีลักษณะภูมิประเทศเป็นหุบเขาประสบกับปัญหาหมอกควันอย่างรุนแรงในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายนของทุกปี ทำให้ทัศนวิสัยต่ำ สร้างความเสียหายต่อการเดินทาง และการท่องเที่ยว ทำให้ต้องสูญเสียรายได้อย่างมหาศาล รวมทั้งผลกระทบจากไฟป่าต่อสภาวะอากาศของโลก โดยจะสังเกตได้ว่าปัจจุบันสภาวะอากาศมีความแปรปรวนอย่างยิ่ง นำมาซึ่งวิกฤติการณ์ฝนแล้ง ฝนตกนอกฤดู ภัยแล้ง อุทกภัย และวาตภัยมากขึ้น ทั้งนี้

นักวิทยาศาสตร์ทั่วโลกกำลังตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลง ของสภาพภูมิอากาศของโลกว่า เป็นผลมาจากการที่อุณหภูมิของโลกสูงขึ้น โดยมีไฟป่าและหมอกควันไฟป่าเป็นสาเหตุที่สำคัญสาเหตุหนึ่ง

สาเหตุของปัญหาวิกฤติมลพิษหมอกควันโดยเฉพาะจังหวัดภาคเหนือตอนบน นอกจากจะมีสาเหตุมาจากไฟป่าแล้ว อีกสาเหตุหนึ่งซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญ คือ การเผาพื้นที่เพื่อทำการเกษตร การเผาในที่โล่ง การเผาวัชพืชและเศษวัสดุการเกษตรเพื่อเตรียมพื้นที่เพาะปลูกทั้งนอกและในพื้นที่ป่า ทั้งนี้ จากการตรวจติดตามจุดความร้อนจากดาวเทียม Aqua/Terra พบว่า มีปริมาณจุดความร้อนเป็นจำนวนมากในพื้นที่ประเทศไทย พม่า ลาว เวียดนามและกัมพูชา ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายนของทุกปี ประกอบกับในช่วงเวลาดังกล่าว ความกดอากาศสูงได้แผ่ปกคลุมพื้นที่ภาคเหนือตอนบน มักจะเกิดขึ้น อุณหภูมิผกผันตามระยะความสูงชนิดหนึ่ง เกิดจากการจมตัวของอากาศชั้นบน ขณะที่อากาศจมตัวลงจะเกิดการอัดตัวของอากาศทำให้เกิด ความร้อน จึงเป็นชั้นของอากาศที่มีอุณหภูมิเพิ่มขึ้น และอากาศในชั้นนั้นจะมีการทรงตัวดี เกิดเป็นชั้นปิดกั้นหรือเก็บกักอนุภาคต่างๆ ที่ฟุ้งกระจายจากพื้นโลก ส่งผลให้ปริมาณฝุ่นละอองไม่สามารถลอยขึ้นสู่ชั้นบรรยากาศที่สูงขึ้น และไม่สามารถแพร่กระจายออกไปได้ จึงเกิดการสะสมของฝุ่นละอองเป็นชั้นหนาขึ้นไปเรื่อยๆ ก่อให้เกิดสภาพฟ้าหลัว มีหมอกควันปกคลุมและมีทัศนวิสัยต่ำกว่า 1 กิโลเมตร และสำหรับการติดตามสถานการณ์จุดความร้อนในประเทศไทย

สาเหตุของปัญหาวิกฤติหมอกควัน ในช่วงหน้าแล้งของทุกปี ระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนเมษายน พื้นที่ภาคเหนือมักประสบกับปัญหาหมอกควัน ซึ่งมีสาเหตุหลักเกิดจากการเผาในที่เกษตร การเผาวัชพืชริมทาง ไฟป่า และการเผาในชุมชน ก่อให้เกิดหมอกควัน ฝุ่นละออง เถ้า เขม่าควัน ระบายออกสู่บรรยากาศ ประกอบกับลักษณะภูมิประเทศที่เป็นแอ่งกระทะ สภาพอากาศที่แห้งและนิ่ง ทำให้ฝุ่นละอองแขวนลอยอยู่ในบรรยากาศ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัยของประชาชน บดบังทัศนวิสัย และส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว

นอกจากนี้ ในช่วงเวลาดังกล่าว ยังพบการเพิ่มขึ้นของจุดความร้อนในอนุภูมิภาคแม่โขงอันเป็นสาเหตุหลักของมลพิษหมอกควันข้ามแดน ซึ่งกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และ

พันธุ์พืช และกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษจากหมอกควันเป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงได้กำหนดนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษจากหมอกควันภาคเหนือ 9 จังหวัด ปี 2557 เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติเพื่อบริหารจัดการปัญหามลพิษจากหมอกควันที่อาจเกิดขึ้นในปี 2557 ต่อไป ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าสถานการณ์ไฟป่าที่ผ่านมา สภาพภูมิอากาศ ในช่วงตั้งแต่เดือนมกราคม - เมษายน 2555 บริเวณประเทศไทยตอนบนและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอากาศร้อนทั่วไปกับมีอากาศร้อนจัดหลายพื้นที่ ส่งผลให้อุณหภูมิเฉลี่ยบริเวณประเทศไทยสูงกว่าค่าปกติในทุกภาค และปริมาณเชื้อเพลิงสะสมในป่าเต็งรังและป่าเบญจพรรณ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 เฉลี่ยเท่ากับ 769.83 และ 830.73 กิโลกรัมต่อไร่ และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 เฉลี่ยเท่ากับ 757.76 และ 719.81 กิโลกรัม ต่อไร่ ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ร้อยละ 1.57 และ 13.35 ตามลำดับ ซึ่ง ณ เวลาปัจจุบัน (พฤศจิกายน 2556) ปริมาณเชื้อเพลิงทั้งหมดในพื้นที่อนุรักษ์ (เฉพาะในป่าเบญจพรรณ และเต็งรังเนื้อที่ 35,291,252 ไร่) มีค่าเท่ากับ 22,371,851.12 ตัน

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษจากหมอกควันและไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ คือ

- 1) ส่งเสริมความรู้การนำเกษตรอินทรีย์ปลอดการเผา การใช้เทคโนโลยีการเกษตรปลอดการเผา การจัดระเบียบการเผาการใช้ประโยชน์เศษวัสดุการเกษตร และลดการเผาพื้นที่เกษตร นอกจากนี้ ยังรวมไปถึงการควบคุมการเผาในเขตชุมชนและสองข้างทาง
- 2) ประกาศกำหนดเขตควบคุมไฟป่าในพื้นที่จังหวัดที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดไฟป่า และกำหนดมาตรการในเขตควบคุมไฟป่าในแต่ละจังหวัด พร้อมประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ประกาศจังหวัดในช่วงฤดูไฟป่าอย่างต่อเนื่อง
- 3) จัดทำแผนที่จำแนกพื้นที่ในพื้นที่รับผิดชอบที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟป่า 3 ระดับ เพื่อติดตั้งไว้ประจำหน่วยงานสำหรับการวางแผนปฏิบัติ งานควบคุมไฟป่า
- 4) จัดทำแผนระดมพลดับไฟป่าในสถานการณ์ปกติ สถานการณ์รุนแรง และสถานการณ์วิกฤติ
- 5) การลาดตระเวนตรวจปราบปรามและการบังคับใช้กฎหมาย โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการลาดตระเวนตรวจหาไฟและตรวจปราบปรามการลักลอบจุดไฟเผาป่าในพื้นที่ ทั้งภาคพื้นดินและทางอากาศอย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง กรณีที่พบการบุกรุกในพื้นที่ให้ดำเนินการจับกุมและดำเนินคดีตามกฎหมายอย่างเด็ดขาด รวมทั้งให้มีการเพิ่มมาตรการอย่างเข้มงวดตามเส้นทางในป่า
- 6) ตรวจสอบติดตามและวิเคราะห์ข้อมูล Hotspots ที่ได้จากดาวเทียมแล้วส่ง

ข้อมูลดังกล่าวให้หน่วยงานภาคสนามผ่านระบบE-mail เพื่อใช้ในการวางแผนและดำเนินการในพื้นที่รับผิดชอบ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ⁹

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาของการปฏิรูปประเทศท่ามกลางสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดกันมากขึ้นโดยได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 – 11 เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคงเกิดภูมิคุ้มกัน และมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน

ในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ครั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดทำบนพื้นฐานของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) รวมทั้งการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 ตลอดจนประเด็นการปฏิรูปประเทศ นอกจากนี้ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนทั้งในระดับกลุ่มอาชีพ ระดับภาค และระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนฯ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่องเพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนฯ เพื่อมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน ”

การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ¹⁰ จึงเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในการเชื่อมต่อกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีในลักษณะการแปลงยุทธศาสตร์ระยะยาวสู่การปฏิบัติ โดยในแต่ละยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ได้กำหนดประเด็นการพัฒนาพร้อมทั้งแผนงาน/โครงการสำคัญที่ต้องดำเนินการให้เห็นผลเป็นรูปธรรมในช่วง 5 ปีแรกของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติเพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของ

ประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ขณะเดียวกัน ยังได้กำหนดแนวคิดและกลไกการขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลที่ชัดเจน เพื่อกำกับให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีทิศทางและเกิดประสิทธิภาพ นำไปสู่การพัฒนาเพื่อ ประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทย

ดังนั้น ประเทศต้องเร่งพัฒนาปัจจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์ในทุกด้าน ได้แก่ การเพิ่มการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ซึ่งต้องดำเนินการควบคู่กับการเร่งยกระดับทักษะฝีมือแรงงานกลุ่มที่กำลังจะเข้าสู่ ตลาดแรงงานและกลุ่มที่อยู่ในตลาดแรงงานในปัจจุบันให้สอดคล้องกับสาขาการผลิตและ บริการเป้าหมาย และการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี รวมถึงการพัฒนาคนในภาพรวมให้เป็น คนที่สมบูรณ์ในทุกช่วงวัยที่สามารถบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงที่เป็นสภาพแวดล้อมการ ดำเนินชีวิตได้อย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทุนมนุษย์จากการยกระดับคุณภาพ การศึกษา การเรียนรู้ การพัฒนาทักษะ และยกระดับคุณภาพบริการสาธารณสุขให้ทั่วถึงใน ทุกพื้นที่ พร้อมทั้งต้องส่งเสริมบทบาทสถาบันทางสังคมในการกลมเกลียวสร้างคนดี มีวินัย มีค่านิยมที่ดีและมีความรับผิดชอบต่อสังคม

นอกจากนั้น ในช่วงเวลาต่อจากนี้การพัฒนาต้องมุ่งเน้นการพัฒนาเชิงพื้นที่และ เพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของเมืองต่างๆ ให้สูงขึ้นภายใต้การใช้มาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม ลักษณะการใช้ที่ดินการจัดระเบียบผังเมืองและความปลอดภัยตามเกณฑ์เมืองน่าอยู่ ที่เหมาะสมเพื่อกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทั่วถึงและเป็นการสร้างฐานเศรษฐกิจ และรายได้จากพื้นที่เศรษฐกิจใหม่มากขึ้น ซึ่งจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำภายในสังคมไทยลง และในขณะเดียวกันก็เป็นการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันจากการพัฒนาเมืองให้น่า อยู่ เป็นพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ทั้งตอนในและตามแนวจุดชายแดนหลัก

ดังนั้น ภายใต้ข้อจำกัดของปัจจัยพื้นฐานสำหรับการพัฒนาประเทศไทยในทุกด้าน ดังกล่าว ท่ามกลางแนวโน้มโลกที่มีการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว และ ประเทศต่างๆ กำลังเร่งพัฒนานวัตกรรมและนำมาใช้ในการเพิ่มมูลค่าผลผลิตและเพิ่มผลิต ภาพการผลิตเพื่อเป็นอาวุธสำคัญในการต่อสู้ในสนามแข่งขันของโลกและการใช้ในการ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน จึงเป็นความท้าทายอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทยที่จะต้อง

เร่งพัฒนาปัจจัยพื้นฐานทางยุทธศาสตร์ทุกด้าน ได้แก่ การลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ให้เป็นระบบโครงข่ายที่สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ การพัฒนาทุนมนุษย์ และการปฏิรูปให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และมีความรับผิดชอบโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปรับปรุงด้านกฎระเบียบและระบบการบริหารราชการแผ่นดิน โดยแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 มุ่งเน้นการนำความคิดสร้างสรรค์และการพัฒนานวัตกรรมเพื่อทำให้เกิดสิ่งใหม่ที่มีมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจทั้งในเรื่องกระบวนการผลิตและรูปแบบผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ๆ การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี รูปแบบการดำเนินธุรกิจ และการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมทั้งที่เป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างถอนรากถอนโคนและการพัฒนาต่อยอด รวมถึงการใช้นวัตกรรมสำหรับการพัฒนาสินค้าและบริการทั้งในระดับพื้นฐานจนถึงระดับสูงซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในวงกว้าง

ข้อมูลความต้องการของกองทัพภาคที่ 3 กับการแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ

กองทัพภาคที่ 3 กับการแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมาเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่า มีข้อมูล ดังนี้

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550¹¹ ได้ให้นิยามของคำว่า สาธารณภัย คือ อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาดในมนุษย์ โรคระบาดสัตว์ โรคระบาดสัตว์น้ำ การระบายนของศัตรูพืช ตลอดจนภัยอื่น ๆ อันมีผลกระทบต่อสาธารณสุข ไม่ว่าเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุหรือเหตุอื่นใด ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ และให้หมายรวมถึงภัยทางอากาศ และการก่อวินาศกรรมด้วย โดยศูนย์เตรียมความพร้อมภัยพิบัติแห่งเอเชีย ได้ให้คำจำกัดความของภัยพิบัติ ว่าเป็นต้นตอของผลกระทบซึ่งก่อให้เกิดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินของมนุษย์หรือเกิดความเสียหายทางระบบเศรษฐกิจ มีผลกระทบ

ต่อสังคม และอื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) ภัยธรรมชาติ ได้แก่ น้ำท่วม แผ่นดินไหว ดินถล่ม อาคารถล่ม ฯลฯ 2) ภัยที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ เช่น อัคคีภัย ภัยจากการจราจรและคมนาคมขนส่ง ภัยจากการก่อการร้าย ภัยจากเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น ภัยจากการทดลองอาวุธนิวเคลียร์ ปัญหาระบบสื่อสาร

แผนการป้องกันภัยพลเรือนแห่งชาติ พ.ศ. 2548 ¹² ได้ให้คำนิยามศัพท์เกี่ยวกับสาธารณภัย คือ ภัยอันมีมาเป็นสาธารณะไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติหรือมีผู้ทำให้เกิดขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือรัฐ

Nick ¹³ ได้แบ่งประเภทของภัยพิบัติตามลักษณะการเกิดออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้ ประเภทที่ 1 ภัยพิบัติจากธรรมชาติ (Natural Disaster) เป็นภัยที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ และทรัพย์สิน ได้แก่ (1) ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นตามฤดูกาล หรือเกิดจากการเปลี่ยนแปลงจากสภาพอากาศ ได้แก่ วาตภัย เป็นภัยที่เกิดจากความเร็วของลม เช่น พายุไต้ฝุ่นพายุโซนร้อน และพายุฤดูร้อน เป็นต้น อุทกภัย เป็นภัยที่เกิดจากฝนตกหนัก น้ำป่าไหลหลากน้ำท่วมในฤดูฝน คลื่นพายุซัดฝั่งหรือเขื่อนพัง คลื่นความร้อน เป็นลักษณะของอากาศที่มีอุณหภูมิสูงขึ้นผิดปกติทำให้ร่างกายอ่อนเพลียเนื่องจากร่างกายปรับสภาพได้ไม่สมดุลกับสภาวะอากาศ อากาศหนาวผิดปกติ เช่น ภาวะเหนื่อและภาวะตะวันออกเฉียงเหนือในฤดูหนาว จะมีอากาศหนาว ในบางปีมีอุณหภูมิของอากาศต่ำกว่าศูนย์องศาเซลเซียส เป็นต้น ฝนแล้ง เนื่องจากฝนไม่ตกตามฤดูกาล เกิดความแห้งแล้งยาวนานทำให้ผลผลิตทางการเกษตรเสียหาย เกิดความขาดแคลนพืชพันธุ์ธัญญาหาร

ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของผิวโลก ได้แก่ แผ่นดินเลื่อนหรือแผ่นดินถล่ม เป็นการเปลี่ยนแปลงของพื้นดินชั้นบน ทำให้เกิดการเลื่อนไหลและการสั่นสะเทือน เช่น เมื่อมีฝนตกหนักบริเวณเทือกเขาที่มีพื้นดินลาดเอียง ขาดต้นไม้หรือพืชคลุมดินจึงไม่มีการยึดเหนี่ยวของพื้นผิวดิน อาจทำให้พื้นที่ผิวดินพังทลายลงมาทับบ้านเรือน ตามบริเวณเชิงเขาได้ แผ่นดินไหว เป็นการเปลี่ยนแปลงของชั้นเปลือกโลกทำให้มีการสั่นสะเทือนเป็นคลื่นติดต่อกันออกจากจุดศูนย์กลางแผ่ไปทุกทิศทุกทางทำให้บ้านเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างพังทลาย ภูเขาไฟ

ระเบิด คือ การระเบิดจากแรงดันของความร้อนภายใต้พื้นผิวโลก มีการพ่นลาวาทำให้เกิดการ
 สั่นสะเทือนรอบๆ ภูเขาไฟและพ่นควันพิษกระจายทั่วไปในอากาศ

ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นตามลักษณะภูมิประเทศ ได้แก่ อุทกภัย (Flood) เป็นภัยที่เกิด
 จากน้ำท่วมในบริเวณพื้นที่ที่ต่ำกว่าระดับน้ำทะเล มักจะมีน้ำท่วมเป็นประจำและในบริเวณที่
 ลุ่ม หิมะถล่ม เป็นการถล่มทลายของก้อนหิมะที่จับตัวกันเมื่อมีน้ำหนักรวมมาก อาจเลื่อนไหลลง
 มาทับบ้านเรือนและผู้คนบริเวณเชิงเขาได้

ประเภทที่ 2 ภัยพิบัติที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ ได้แก่ ภัยจากอุบัติเหตุทาง
 คมนาคม ได้แก่ ภัยทางอากาศ เช่น เครื่องบินตกหรือเครื่องบินเกิดระเบิดในอากาศ เป็นต้น
 ภัยทางบก เช่น รถไฟชนกัน รถไฟตกราง รถพลิกคว่ำ เป็นต้น ภัยทางน้ำ เช่น เรือขนาดใหญ่
 ล่ม เรือชนกัน เป็นต้น ภัยจากการก่อสร้าง เช่น การก่อสร้างที่ไม่คำนึงถึงความปลอดภัย การ
 พังทลายของอาคารที่ก่อสร้างผิดแบบ หรือการต่อเติมอาคารจนฐานรากไม่สามารถรับน้ำหนัก
 ได้ เป็นต้น ภัยจากการประกอบอุตสาหกรรม เช่น การระเบิดของท่อก๊าซหรือถังแก๊สภายใน
 โรงงาน หม้อไอน้ำระเบิด โรงงานสารเคมีลุกไหม้เกิดควันที่เป็นพิษหรือโรงงานปฏิกรณ์
 ปริมาณเกิดการรั่วไหลของสารกัมมันตภาพรังสี เป็นต้น ภัยจากการขัดแย้งทางลัทธิหรือการ
 ก่อวินาศกรรมในที่สาธารณะ เช่น การวางระเบิดในสถานที่ชุมนุม ในสถานที่ราชการ เป็นต้น
 ภัยที่เกิดจากการจลาจล เป็นภัยที่เกิดจากการที่ชุมนุมที่มีการขัดแย้งกันอย่างรุนแรง ทำให้
 เกิดการยกพวกปะทะกัน หรือเผาอาคารบ้านเรือน สถานที่ราชการ ฯลฯ ภัยจากการปะทะด้วย
 กำลังอาวุธ เช่น การก่อการร้ายสงครามกองโจร สงครามแบ่งแยกดินแดน สงครามโลก
 เป็นต้น

ดังนั้น แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จึงเป็นทางเลือก
 ในการแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร
 ต่าง ๆ รวมทั้งแนวคิดทฤษฎีที่กล่าวมาแล้ว จะสามารถจัดทำร่างแนวทางการแก้ไขปัญหา
 หมอกควันไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือได้เป็นอย่างดี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ รวมทั้งแนวคิดทฤษฎีที่กล่าวมาแล้วข้างต้น การนำแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมาใช้เป็นแนวทางการป้องกันได้ รวมทั้งดำเนินการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในภาวะฉุกเฉิน โดยกระจายข่าวสารที่คาดว่าจะเกิดหรือเกิดภัยพิบัติให้ส่วนราชการและประชาชนได้รับรู้และเข้าใจสถานการณ์โดยผ่านช่องทางการสื่อสารที่กำหนดไว้ เช่น โทรศัพท์ วิทยุ หอกระจายข่าว ฯลฯ หรือวิธีการอื่น เพื่อให้ประชาชนรับทราบสถานการณ์ที่ถูกต้อง ให้ระมัดระวังอันตรายและลดความตื่นตระหนก

การสื่อสารในภาวะฉุกเฉินเป็นกิจกรรมสำคัญในการจัดการสาธารณภัยให้สามารถติดต่อประสานงาน สั่งการ รายงานการปฏิบัติและสถานการณ์ระหว่างทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างต่อเนื่อง รวดเร็ว และเชื่อถือได้ ตามแนวทาง ดังนี้ จัดตั้งระบบสื่อสารหลัก ระบบสื่อสารรอง และระบบสื่อสารอื่นๆ ที่จำเป็นให้ใช้งานได้ตลอด 24 ชั่วโมง ให้สามารถเชื่อมโยงระบบสื่อสารดังกล่าวได้อย่างทั่วถึงทุกพื้นที่ จัดเตรียมและจัดหาอุปกรณ์และเครื่องมือสื่อสารสำหรับระบบสื่อสารที่จัดตั้งไว้ให้เพียงพอและใช้งานได้ตลอดเวลา จัดตั้งศูนย์สื่อสาร และจัดทำเครือข่ายด้านการสื่อสารให้ครอบคลุมทุกพื้นที่

การประกาศพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน เมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้นในเขตพื้นที่จังหวัด หากเป็นกรณีฉุกเฉินให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ประกาศพื้นที่ประสบภัยพิบัติ โดยมีสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเป็นหน่วยงานจัดทำประกาศพื้นที่ประสบภัยกรณีเกิดภัยพิบัติในพื้นที่กรุงเทพมหานครให้อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นผู้ประกาศพื้นที่ประสบภัยพิบัติ โดยมีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นหน่วยจัดทำประกาศพื้นที่ประสบภัยพิบัติการประกาศพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินดังกล่าว ต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งต้องมีรายการดังต่อไปนี้ ประเภทของภัย พื้นที่ที่เกิดภัย วัน เดือน ปี ที่เกิดและสิ้นสุดภัย เวลาเริ่มต้นและเวลาสิ้นสุดของการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 3 เดือน นับแต่วันที่เกิดภัย

บทที่ 3

บทอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง กองทัพภาคที่ 3 กับการแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ มีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และอุปสรรคในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่การเกิดหมอกควันและไฟป่า และใช้เป็นฐานข้อมูลในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลความต้องการของกองทัพภาคที่ 3 กับการแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ได้จากการค้นคว้าเอกสารโดยการทบทวน หนังสือ วารสาร ภาคนิพนธ์ งานวิจัย และเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทางอินเทอร์เน็ตจนได้ผลการวิจัย ซึ่งสามารถอธิบายได้ ดังต่อไปนี้

ปัญหา และอุปสรรคในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือปัญหาหมอกควันที่เกิดขึ้นในภาคเหนือ มีสาเหตุการเผาในพื้นที่ต่างๆ ได้แก่ การเผาในพื้นที่ป่าเพื่อหาของป่า ล่าสัตว์ เผากำจัดวัชพืชเพื่อทำการเกษตรในพื้นที่ป่า การเผาในพื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่ราบ เพื่อเตรียมพื้นที่เพาะปลูก และเกิดจากการเผาในที่โล่ง รวมทั้งกิจกรรมที่ทำให้เกิดฝุ่นละอองฟุ้งกระจาย เช่น มลพิษจากยานพาหนะ โรงงานอุตสาหกรรม และการก่อสร้าง เป็นต้น

จากข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียมตรวจพบจุดความร้อนจำนวนมาก ในพื้นที่ประเทศไทย พม่า ลาว เวียดนาม และกัมพูชา และในช่วงเวลาดังกล่าวมวลอากาศเย็นเริ่มปกคลุมพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย สภาพอากาศแห้งและนิ่งฝุ่นละอองสามารถแขวนลอยอยู่ในบรรยากาศได้นาน ไม่สามารถแพร่กระจายออกไปได้และไม่ตกลงสู่พื้นก่อให้เกิดสภาพฟ้าหลัว มีหมอกควันปกคลุม ทัศนวิสัยต่ำกว่า 1 กิโลเมตร ในหลายจังหวัดเนื่องมาจากสภาพภูมิประเทศที่เป็นภูเขา สูงชันประกอบกับอาชีพของประชาชนในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือมีอาชีพเกษตรกรรมทำให้มีการเผาเศษวัชพืช หรือเผาเพื่อเตรียมพื้นที่ซึ่งเป็นวิธีการที่สะดวก ประหยัด และง่าย

อุปสรรคในการป้องกันและแก้ไขปัญหามอกควันและไฟป่า คือ ทัศนคติของประชาชนต่อนโยบายห้ามเผา ไม้ให้เผา แสดงออกในลักษณะต่อต้านโดยการเผา แอบเผา เผาเปิดพื้นที่เนื่องจากข้อจำกัดของลักษณะสภาพพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมต่อการทำเกษตรกรรม แต่ไม่มีทางเลือก เพื่อหาของป่า อุปสรรคในการป้องกันและแก้ไขปัญหามอกควันและไฟป่า อีกประการก็คือ การขาดการมีส่วนร่วมจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขาดงบประมาณรองรับ มุ่งให้ความสำคัญเฉพาะผลกระทบท้องเที่ยว และผลกระทบต่อสุขภาพ ควรกำหนดแผนงานโครงการที่สนับสนุนให้มีความเหมาะสมกับสภาพปัญหาของแต่ละพื้นที่ กำหนดพื้นที่เร่งด่วนในการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน จัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือ งบประมาณ ที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อดำเนินกิจกรรมร่วมกันในรูปของคณะกรรมการในแต่ละหมู่บ้าน กำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด และการประเมินผลร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน

ข้อมูลพื้นที่การเกิดมอกควันและไฟป่า และใช้เป็นฐานข้อมูลในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหามอกควันและไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ ปัจจุบันการเกิดไฟป่าในประเทศไทยมีความรุนแรงมาก จนกลายเป็นปัจจัยที่รบกวนสมดุลของระบบนิเวศอย่างรุนแรง ส่งผลกระทบต่อสังคมพืช ดิน น้ำ สัตว์ และสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ตลอดจนชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน รวมไปถึงเศรษฐกิจสังคม และการท่องเที่ยวในทุกพื้นที่ของประเทศไทย จากการตรวจสอบคุณภาพอากาศโดยสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศ ของกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า ในพื้นที่ภาคเหนือปี 2556 ปริมาณฝุ่นละอองมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนเมษายน โดยมีค่าอยู่ในระดับเกินเกณฑ์มาตรฐานค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมง ที่กำหนดไว้ไม่เกิน 120 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร จำนวน 46 วัน ซึ่งเป็นระดับที่มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย โดยในช่วงวันที่ 21 มกราคม - 30 เมษายน 2556

ส่วนผลกระทบจากไฟป่าต่อเศรษฐกิจ สังคม และการท่องเที่ยว โดยไฟป่าและมอกควันไฟป่าทำให้ทัศนวิสัยไม่ดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยที่มีลักษณะภูมิประเทศเป็นหุบเขาประสบกับปัญหามอกควันอย่างรุนแรงในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายนของทุกปี ทำให้ทัศนวิสัยต่ำ สร้างความเสียหายต่อการเดินทาง และการท่องเที่ยว ทำให้ต้องสูญเสียรายได้อย่างมหาศาล สาเหตุของปัญหาวิกฤติมลพิษหมอก

ควันโดยเฉพาะจังหวัดภาคเหนือตอนบน นอกจากจะมีสาเหตุมาจากไฟป่าแล้ว อีกสาเหตุหนึ่ง ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญ คือ การเผาพื้นที่เพื่อทำการเกษตร การเผาในที่โล่ง การเผาวัชพืชและเศษวัสดุการเกษตรเพื่อเตรียมพื้นที่เพาะปลูกทั้งนอกและในพื้นที่ป่า สาเหตุของปัญหาวิกฤตหมอกควัน ในช่วงหน้าแล้งของทุกปี ระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนเมษายน พื้นที่ภาคเหนือมักประสบกับปัญหาหมอกควัน ซึ่งมีสาเหตุหลักเกิดจากการเผาในพื้นที่เกษตร การเผาวัชพืชริมทาง ไฟป่า และการเผาในชุมชน ก่อให้เกิดหมอกควัน ฝุ่นละออง เถ้า เขม่าควัน ระบายออกสู่บรรยากาศ ประกอบกับลักษณะภูมิประเทศที่เป็นแอ่งกระทะ สภาพอากาศที่แห้งและนิ่ง ทำให้ฝุ่นละอองแขวนลอยอยู่ในบรรยากาศ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัยของประชาชน บดบังทัศนวิสัย และส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว

ข้อมูลความต้องการของกองทัพภาคที่ 3 กับการแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ กองทัพภาคที่ 3 กับการแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมาเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่า เพราะการนำแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มาเป็นทางเลือกในการแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ รวมทั้งจากการศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ แนวคิดทฤษฎีที่กล่าวมาแล้ว จะสามารถจัดทำร่างแนวทางการแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือได้ดังต่อไปนี้

แนวทางที่ 1 จัดทำระบบป้องกันไฟไหม้ป่า โดยใช้แนวคลองส่งน้ำ และแนวพืชชนิดต่างๆ ปลูกตามแนวคลองนั้น สร้างระบบการควบคุมไฟป่าด้วยแนวป้องกันไฟ ป่าเปียก โดยอาศัยน้ำชลประทานและน้ำฝน

แนวทางที่ 2 การปลูกต้นไม้โตเร็วคลุมแนวร่องน้ำ เพื่อให้ความชุ่มชื้นค่อยๆ ทวีขึ้น และแผ่ขยายออกไปทั้งสองข้างของร่องน้ำ ซึ่งจะทำให้ต้นไม้งอกงามและมีส่วนช่วยป้องกันไฟป่า เพราะไฟป่าจะเกิดขึ้นง่ายหากป่าขาดความชุ่มชื้น สร้างฝายชะลอความชุ่มชื้น หรือที่เรียกว่า "Check Dam" ขึ้น เพื่อปิดกั้นร่องน้ำ หรือลำธารขนาดเล็กเป็นระยะๆ เพื่อใช้เก็บกักน้ำ และตะกอนดินไว้บางส่วน โดยน้ำที่เก็บไว้จะซึมเข้าไปสะสมในดิน ทำให้ความชุ่มชื้นแผ่ขยายเข้าไปทั้งสองด้านกลายเป็น "ป่าเปียก"

แนวทางที่ 3 การสูบน้ำเข้าไปในระดับที่สูงที่สุดเท่าที่จะทำได้ แล้วปล่อยน้ำลงมาทีละน้อยให้ค่อยๆ ไหลซึมลงดิน เพื่อช่วยเสริมการปลูกป่าบนพื้นที่สูงในรูป "ภูเขาป่า" ให้

กลายเป็น "ป่าเปียก" ซึ่งสามารถป้องกันไฟป่าได้อีกด้วย ทำการปลูกต้นกล้วยในพื้นที่ที่กำหนดให้เป็นช่องว่างของป่า ประมาณ 2 เมตร หากเกิดไฟไหม้ป่า ก็จะปะทะต้นกล้วยซึ่งอุ้มน้ำไว้ได้มากกว่าพืชอื่น ทำให้ลดการสูญเสียน้ำลงไปได้มาก

มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันหมอกควันและไฟป่า ดังนี้

สุรศักดิ์ วณิชอนุกุล¹⁴ ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาฐานข้อมูลเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่า จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ข้อมูลคุณภาพอากาศ การตรวจวัดปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM₁₀) การเกิดจุดความร้อน (Hotspots) รวมทั้งการเกิดไฟป่า จะมีค่าสูงสุดในช่วงเดือน กุมภาพันธ์ – เดือนเมษายนของทุกปี การเกิดจุดความร้อน (Hotspots) ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2551-2554 จะเกิดมากที่สุดในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ คิดเป็นร้อยละ 59.93 รองลงมาจะเป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ร้อยละ 22.35 และพื้นที่เกษตรร้อยละ 17.22 อำเภอที่เกิดจุดความร้อน (Hotspots) มากที่สุด คือ อำเภอแม่สรวย อำเภอเวียงป่าเป้า และอำเภอเมืองเชียงราย ตำบลที่เกิดจุดความร้อน (Hotspots) มากที่สุด คือ ตำบลลาวี อำเภอแม่สรวย ตำบลปอ อำเภอเวียงแก่น และตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย อำเภอที่เกิดไฟป่ามากที่สุด คือ อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่จัน และอำเภอเวียงแก่น ส่วนความคิดเห็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องการให้มีโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่า และมีความต้องการ ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณสำหรับแนวทางการพัฒนาฐานข้อมูลเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่า นอกจากนี้จะรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดเชียงราย ข้อมูลคุณภาพอากาศ ข้อมูลการเกิดจุดความร้อน (Hotspots) และข้อมูลการเกิดไฟป่าแล้วต้องมีการรวบรวมข้อมูลจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อนำมาประกอบการวางแผนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้ศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบและสะดวกต่อการบริการประชาชนและหน่วยงานอื่น ๆ รวมทั้งการสำรวจข้อมูลภาคสนามเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนถูกต้องกับความเป็นจริงมากที่สุด

ศิริพงษ์ลดาวัลย์ ณ อยุธยา¹⁵ ศึกษาเรื่อง โครงการขยายผลการวิจัยเพื่อติดตามผลแนวทางการแก้ไขปัญหาวิกฤตหมอกควัน จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2551 ผลการศึกษาพบว่า ได้มีการดำเนินมาตรการต่างๆ ในพื้นที่ 18 อำเภอ เพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตหมอกควัน ซึ่งประกอบไปด้วย การจัดตั้งศูนย์เฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหาหมอกควัน การจัดการไฟป่า

โดยการป้องกันและควบคุมไฟป่า รวมทั้งการดับไฟป่าเมื่อเกิดเหตุการณ์ การประกาศเขตควบคุมไฟป่าการจัดการกิ่งไม้ใบไม้และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับการเผา และปัญหาหมอกควัน การตั้งคณะกรรมการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา และ การบังคับใช้กฎหมายเพื่อควบคุมและแก้ไขปัญหา เช่น การออกข้อบัญญัติเพื่อควบคุมและแก้ไขปัญหาการเผาและปัญหาหมอกควันอย่างกว้างขวาง ส่วนพื้นที่ 11 อำเภอมีแนวโน้มปัญหาการเผาและวิกฤตหมอกควันที่ลดลง เช่นอำเภอสารภี อำเภอแม่แตง และอำเภอไชยปราการ ส่วนอีก 7 อำเภอยังคงมีปัญหาการเผาซึ่งเป็นสาเหตุที่สำคัญของปัญหาวิกฤตหมอกควัน เช่น อำเภอเชียงดาว อำเภอแม่แจ่ม และอำเภอมก๋อย

พจนา พิชิตปัจจา¹⁶ ศึกษาเรื่อง การแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควันของหมู่บ้านแม่เตี้ยะใต้ ตำบลสบเตี้ยะ อำเภอจอมทองจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เงื่อนไขในการจัดการไฟของหมู่บ้านดังกล่าวประกอบด้วย 1) การรับรู้และความเข้าใจในนโยบายและกฎระเบียบภาครัฐ 2) ประสบการณ์ที่ผ่านมา 3) ระดับการพึ่งพาทรัพยากร 4) ความซับซ้อนของปัญหาที่ต้องแก้ไข 5) ความขาดแคลนของทรัพยากร สำหรับกระบวนการจัดการร่วมกันในการแก้ปัญหาดังกล่าวมีภาคส่วนต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชาวบ้าน กรมอุทยานแห่งชาติและสถานีควบคุมไฟป่า ผ่านเครือข่ายที่ใช้กลยุทธ์การสร้างคุณค่าสาธารณะด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นตัวหลักต้นในการดำเนินงาน

บทที่ 4

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง กองทัพภาคที่ 3 กับการแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ มีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และอุปสรรคในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่การเกิดหมอกควันและไฟป่า และใช้เป็นฐานข้อมูลในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลความต้องการของกองทัพภาคที่ 3 กับการแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

ข้อมูลความต้องการของกองทัพภาคที่ 3 กับการแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ กองทัพภาคที่ 3 กับการแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมาเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่า เพราะการนำแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มาเป็นทางเลือกในการแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ รวมทั้งจากการศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ แนวคิดทฤษฎีที่กล่าวมาแล้ว จะสามารถจัดทำร่างแนวทางการแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือได้ เพราะผลกระทบจากไฟป่ามีผลต่อเศรษฐกิจ สังคม และการท่องเที่ยว โดยไฟป่าและหมอกควันไฟป่าทำให้ทัศนวิสัยไม่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยที่มีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาประสบกับปัญหาหมอกควันอย่างรุนแรงในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายนของทุกปี ทำให้ทัศนวิสัยต่ำ สร้างความเสียหายต่อการเดินทางและการท่องเที่ยว ทำให้ต้องสูญเสียรายได้อย่างมหาศาล สาเหตุของปัญหาวิกฤตมลพิษหมอกควันโดยเฉพาะจังหวัดภาคเหนือตอนบน นอกจากจะมีสาเหตุมาจากไฟป่าแล้ว อีกสาเหตุหนึ่งซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญ คือ การเผาพื้นที่เพื่อทำการเกษตร การเผาในที่โล่ง การเผาวัชพืชและเศษวัสดุการเกษตรเพื่อเตรียมพื้นที่เพาะปลูกทั้งนอกและในพื้นที่ป่า สาเหตุของปัญหาวิกฤตหมอกควัน ในช่วงหน้าแล้งของทุกปีระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนเมษายน พื้นที่ภาคเหนือมักประสบกับปัญหาหมอกควัน ซึ่งมีสาเหตุหลักเกิดจากการเผาในพื้นที่เกษตร การเผาวัชพืชริมทาง ไฟป่า และการเผาในชุมชนก่อให้เกิดหมอกควัน ฝุ่นละออง เก้า เขม่าควัน ระบายออกสู่บรรยากาศ

การนำแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมาใช้เป็นแนวทางการป้องกันได้ รวมทั้งดำเนินการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในภาวะฉุกเฉิน โดยกระจายข่าวสารที่คาดว่าจะเกิดหรือเกิดภัยพิบัติให้ส่วนราชการและประชาชนได้รับรู้และเข้าใจสถานการณ์โดยผ่านช่องทางการสื่อสารที่กำหนดไว้ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หอกระจายข่าว ฯลฯ หรือวิธีการอื่น เพื่อให้ประชาชนรับทราบสถานการณ์ที่ถูกต้อง ให้ระมัดระวังอันตราย และลดความตื่นตระหนก

ข้อเสนอแนะ

ควรดำเนินการสื่อสารในภาวะฉุกเฉินเป็นกิจกรรมสำคัญในการจัดการสาธารณภัยให้สามารถติดต่อประสานงาน สั่งการ รายงานการปฏิบัติและสถานการณ์ระหว่างทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างต่อเนื่อง รวดเร็ว และเชื่อถือได้ ตามแนวทางการแก้ไขปัญหามอกควันไฟป่า

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ควรสร้างแนวทางการแก้ไขปัญหามอกควันไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ โดยการนำแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มาเป็นทางเลือกในการแก้ไขปัญหามอกควันไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาเกี่ยวกับระบบการรักษาความสงบเรียบร้อยของพื้นที่ประสบภัย การปิดกั้นมิให้ผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปในพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัย และพื้นที่อันตรายจนกว่าสถานการณ์ภัยสิ้นสุดลง โดยใช้กำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจ และอาสาสมัครตามความเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- 1 กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (2549). การมีส่วนร่วมของประชาชน. [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก www.roiet.go.th/ictroiet/link/pacha.doc 5 ตุลาคม 2554.
- 2 นโยบายป้องกันและขจัดมลพิษภายใต้นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2540 – 2559. (2540) กรมควบคุมมลพิษ.
- 3 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535. (2535). สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม.
- 4 มาตรการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันปี 2557. สำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์.
- 5 ราชกิจจานุเบกษา, ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 – 2580. พิมพ์ครั้งที่ 1 ตุลาคม 2561.
- 6 สรุปสาระสำคัญ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- 7 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (1) ประเด็น ความมั่นคง (พ.ศ. 2561 - 2580).
- 8 แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558.
- 9 มาตรการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันปี 2557 สำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์.
- 10 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- 11 พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550.
- 12 แผนการป้องกันภัยพลเรือนแห่งชาติ พ.ศ. 2548.
- 13 ชูวงศ์ อุบลี. 2551. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการภัยพิบัติ : กรณีศึกษา อาคารเคหะชุมชนเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร, ภาคนิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- 14 สุรศักดิ์ วนิชอนุกุล. 2555. แนวทางการพัฒนาฐานข้อมูลเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษและไฟป่าจังหวัดเชียงราย. เอกสารผลงาน. นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ ส่วนสิ่งแวดล้อมสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงราย.

15 ศิริพงษ์ลดาวัลย์ ณ อรุณยา. 2558. โครงการขยายผลการวิจัยเพื่อติดตามผล
แนวทางการแก้ไขปัญหาวิกฤตหมอกควัน จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2551. วารสารรัฐศาสตร์
และรัฐประศาสนศาสตร์ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 - 2 (มกราคม - ธันวาคม 2558).

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ

พันเอก สุรศักดิ์ สุขแสง

วัน เดือน ปีเกิด

18 กรกฎาคม 2518

ประวัติสำเร็จการศึกษา

พ.ศ. 2533

มัธยมปลาย โรงเรียนชลราษฎรบำรุง

พ.ศ. 2534

โรงเรียนเตรียมทหาร

พ.ศ. 2536

วิศวกรรมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2541

ผู้บังคับหมวดปืนเล็ก กองร้อยอาวุธเบา กองพันทหารราบ
ที่ 4 กรมทหารราบที่ 17

พ.ศ. 2545

ผู้บังคับกองร้อยอาวุธเบา กองพันทหารราบที่ 4
กรมทหารราบที่ 17

พ.ศ. 2552

รองผู้บังคับกองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 17

พ.ศ. 2557

ผู้บังคับกองพันทหารราบที่ 2 กรมทหารราบที่ 17

พ.ศ. 2559

หัวหน้ากองข่าว มณฑลทหารบกที่ 33

ตำแหน่งปัจจุบัน

พ.ศ. 2565

รองผู้บังคับการกรมทหารราบที่ 7